

Perspectief, nu.

Concrete voorstellen voor een ander armoedebeleid in Antwerpen

Inleiding

De afgelopen jaren klonk het rechten-plichten discours binnen het Antwerps sociaal beleid steeds luider. Dit lijkt enkel versterkt te worden sinds het aantreden van de huidige meerderheid. ‘Het OCMW is er voor de echte armen en moet zich terugplooiën op zijn kerntaken’, klinkt het. Hoe dit wordt ingevuld is echter niet duidelijk: wie bepaalt bijvoorbeeld de criteria voor de ‘echte armen’, en is het kerntakendebat ten gronde gevoerd met alle partners? Bovendien wachten we nog steeds op het transversale armoedeplan. Want armoede bestrijden doe je door maatregelen te nemen op verschillende beleidsdomeinen.

Groen zet daarom, vanuit de omgevingsanalyse van het OCMW van Antwerpen, de huidige aanpak en de plannen van de stad naast onze eigen concrete voorstellen. We doen dit aan de hand van de thema’s binnen de sociale grondrechten. Het is de plicht van onze beleidsmakers om deze sociale grondrechten te realiseren. Tot slot voegen we het thema diversiteit toe.

In het algemeen is er nood aan permanente kwaliteitsbewaking van het sociaal beleid. Sociale maatregelen in de uitvoering ervan worden opgevolgd, en objectief geëvalueerd aan de hand van de uitkomstmaten die vanaf het begin zijn vastgelegd.

Voor Groen is het middenveld een cruciale partner in het stedelijk sociaal beleid, en niet als tegenstander of concurrent. **Een permanent overlegorgaan tussen stad en middenveld is dringend noodzakelijk.** De stad moet uit de deskundigheid van het terrein putten.

Groen ziet een armoedebeleid als een springplank naar een beter leven voor iedereen in Antwerpen: via structurele en gerichte maatregelen mensen perspectief bieden op een betere toekomst en op een leven in waardigheid. In het huidige beleid zien wij een sterke aandacht voor controle – die een noodzakelijk element is, maar niet de essentie – een gebrek aan coherente visie, en een gebrek aan concrete maatregelen. Via onderstaande voorstellen willen we dan ook een sterke aanzet leveren aan het stedelijk armoedebeleid. Dat dit een work-in-progress is dat continu zal moeten worden geëvalueerd staat buiten kijf.

1. Recht op sociale zekerheid

Analyse

In Antwerpen ligt de armoede dubbel zo hoog als in Vlaanderen, 1 op 5 Antwerpse inwoners leven onder de armoedegrens. 22% van de baby’s wordt geboren in een gezin in armoede. Bovendien liggen de huidige minimuminkomens nog steeds onder de wetenschappelijke budgetstandaard (Storms en Vandenbosch: ‘Wat heeft een gezin minimaal nodig’: Een budgetstandaard voor Vlaanderen.) Dit bevestigt de praktijkverhalen dat de minimum inkomensbescherming in ons land niet voldoende is om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.

Huidige aanpak

Invoeren van de B norm voor mensen die niet activeerbaar zijn, ouderen of personen met een beperking. In oorsprong lijkt dit een goede maatregel was het niet dat het enkel geldt voor personen ingeschreven in het

bevolkingsregister. Een regel die op voorhand al een groep van mensen uitsluit. Daarnaast wordt er deze legislatuur ingezet op het bestrijden van de kinderarmoede via preventie en intensievere hulpverlening in samenwerking met partners zoals Kind en Gezin, onderwijs, de Stad Antwerpen, De Kraamvogel. Enkele voorbeelden: 1 euro maatregelen voor kinderen met gezinnen, hulp aan kwetsbare zwangeren, verderzetten van project Kansen voor kinderen, hulpverlening aan kwetsbare gezinnen wordt gecentraliseerd in huizen van het kind.

Groene Voorstellen

Achter elk kind in armoede staat een ouder in armoede, een eenzijdige focus op kinderarmoede is voor Groen geen optie. Daarnaast zijn behalve hulpverlening op maat structurele maatregelen nodig, die missen we in de huidige aanpak.

- *Geen schorsingen van het leefloon van alleenstaande ouders met kinderen ten laste.* We moeten alleenstaande ouders zodanig ondersteunen, en aanzetten tot actie, dat ze niet moeten geschorst worden. Investeren in de jongste levensjaren brengt op: kinderen hebben beter ontwikkelde hersenen, zijn weerbaarder, studeren beter en hebben meer kans op een job later. Het sociaal en economisch rendement is hoog (Onderzoek VS door Heckman en onderzoek HIVA). Dit is essentieel in de strijd tegen kansarmoede.
- *Het herbekijken van het huidige systeem van de aanvullende steun (B norm).* Met de aanvullende steun heeft het OCMW een instrument om de laagste inkomens op te trekken tot aan het niveau van de wetenschappelijk gefundeerde budgetstandaard. Bovendien kan de aanvullende steun een hefboom zijn voor groepen die net geen leefloon hebben, maar toch in armoede leven zoals de werkende armen, mensen met een invaliditeitsuitkering en veel gezondheidskosten, mensen met schulden... Momenteel wordt deze enkel ingezet voor leefloontrekkers.
- *Soep op school:* zorg voor gratis soep op school voor alle leerlingen, op deze manier garandeer je voor ieder kind ongeacht de situatie een gezonde maaltijd. Al te vaak komen kinderen met een lege brooddoos of de restje van de vorige maaltijd naar school. Dit is een structurele maatregel, ingebed in het stedelijk onderwijsbeleid, die niet stigmatiserend werkt voor kinderen in armoede.
- *Het huidig vademecum van het OCMW heeft zeer dringend nood aan een sociale injectie.* De huidige juridische invalshoek hindert een kwaliteitsvolle sociale hulpverlening. Het sociaal geheroriënteerd vademecum moet onder permanente supervisie staan van een 'stadsraad voor sociale zaken', waarin onafhankelijke experts zetelen die advies geven over de inhoud, vergelijkbaar met de functie van de ethische comités in ziekenhuizen.
- *Maak uitbreiding van het zorgnetwerk (sociaal kapitaal) van de hulpvrager mogelijk.* Een evaluatie en eventuele heropstart van het project steungezinnen is een eerste stap. Momenteel draagt Domo Antwerpen, een vrijwilligersorganisatie, dit project, uitbreiding en versterking is noodzakelijk.

2. Recht op arbeid en vrije beroepskeuze

Analyse

1 jongeren op 7 verlaat de school zonder diploma. De werkloosheid in de stad is 16% tov 7% in Vlaanderen. Kwetsbare mensen vinden moeilijk aansluiting met de reguliere arbeidsmarkt.

Huidige aanpak

Activering is en was het toverwoord om mensen uit de armoede te hijsen. Wie leefloon ontvangt, 'moet' intens solliciteren; meestal voor vacatures waarbij de betrokkene niet de minste kans maakt op tewerkstelling. Gevolg: frustratie bij de steunaanvrager, en frustratie bij de jobaanbieders. Valt de intensiteit van solliciteren daardoor terug, dan dreigt een sanctie: schrappen van leefloon. Dat is desillusioneren in plaats van activeren. Naast de professionele activering is er ook een sociaal activeringsbeleid. Enerzijds wordt dit gezien als opstap, anderzijds als integratie aan het maatschappelijk leven. Spijtig genoeg hangt hier een voorwaardelijk karakter aan vast en is er een strikt opgelegd kader waarbinnen sociale activering kan. Men denkt dan vaak aan vrijwilligerswerk of opvoedingscursus, maar inzetten van talenten op een andere manier, zoals in een belangengroep, als actieve participant, mantelzorger, in het buurtcomité... worden te weinig als nuttig beoordeeld.

Er stromen veel leefloners door naar tewerkstelling in art. 60, maar slechts weinigen stromen door naar een duurzame tewerkstelling. Ze komen vaak van een leefloonsituatie terug terecht in een werklozensteun. Dat is geen opstap, maar een verschuiving van het probleem: van het ene sociale stelsel naar het andere. Dit heeft enerzijds te maken met beperkte omkadering van de art. 60. Zo is er geen aandacht voor de begeleiding van organisaties/bedrijven die maatschappelijk kwetsbare groepen in hun werking opnemen als werknemer of vrijwilliger is. Als het dan misloopt, wordt vaak enkel naar de persoon in kwestie gekeken. Anderzijds is er te weinig nazorg en een gebrek aan arbeidsplaatsen waar de art 60 naar kunnen doorstromen.

Er zijn te weinig alternatieven, zodat cliënten met diverse achtergronden (psychiatrische problematiek, mentale beperking, langdurig zonder werk, laaggeschoold) allemaal in hetzelfde traject belanden. Er wordt te weinig gekeken naar blijvende oplossingen voor de niet gekwalificeerde uitstroom; men denkt te vaak in termen van scholing, leren en houdt nog steeds te weinig rekening met de elders verworven competenties.

Om aan onze samenleving deel te kunnen nemen is een functionele kennis van de taal noodzakelijk. *We moeten dus verder en stevig investeren op een toereikend taalonderricht op maat. Een gebrekkige taalkennis rechtvaardigt echter geenszins dat mensen worden uitgesloten: de Nederlandse taal beheersen is onmisbaar voor de emancipatie (een krachtgerichte benadering), maar kan niet opgelegd worden als voorwaarde voor ondersteuning. Toch is dat wat meer en meer gebeurt. Wie geen Nederlands wil of kan leren krijgt niet alleen een vermaning, maar ook een financiële mep door het afnemen van leefloon. Dat is momenteel de realiteit in Antwerpen. Groen gaat niet akkoord met deze 'taalselectie' om steun te ontvangen. Niet iedereen heeft de persoonlijke mogelijkheid om Nederlands te leren: beperkte intelligentie, ongeletterdheid, ziekte, handicap, stresserende omstandigheden enz... De persoonlijke mogelijkheid om al dan niet Nederlands te kunnen leren, moet het uitgangspunt zijn in de 'eis' om de Nederlandse taal te willen beheersen.*

Groene voorstellen:

- We pleiten ervoor dat men kijkt naar de positieve *resultaten van het proefproject W2* (welzijn en werk) en 'taalcoach' op de werkvloer van Werkhaven en dat men dit project *uitbreidt*.
- Samenwerkingen met Sociale economie projecten zoals Levanto, Werkhaven, Werkvorm intensifiëren in plaats van afbouwen.

- In kaart brengen en intensifiëren van de contacten tussen (technische) scholen en bedrijven in de haven & logistiek voor het opleiden en tewerkstellen van jongeren. Het jeugdwerkloosheidsplan is hier een ideale basis voor.
- Ruimer uitbouwen van gerichte, kortdurende vakopleidingen; bijvoorbeeld heftruckchauffeur. Een korte opleiding is makkelijker vol te houden en te motiveren, levert een certificaat op; waardoor de kans op een reguliere job toeneemt
- Duidelijke opvolging van resultaten proefproject 4 x 4 x 4 project. Terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom is essentieel.
- Stages tijdens secundair onderwijs waarbij ook de school een verantwoordelijkheid tot het vinden van een stageplaats mee opneemt.
- Selectie van de kandidaten voor het traject van artikel 60 grondiger en doelmatiger aanpakken, zodat de kans op het succesvol afronden groter wordt
- Bij het al dan niet tewerkstellen van een art. 60 rekening houden met de doorstromingsmogelijkheden voor de persoon
- Blijvend ondersteunen, en uitbreiden van arbeidszorg
- De introductie van een alternatieve munteenheid activeert het sociaal activeren. Actieve inzet voor de samenleving is een manier van emanciperen en maatschappelijke dienstverlening. Vanuit dat gezichtspunt is mantelzorg, kinderopvang, buurtwerk en het uitvoeren van andere belangrijke sociale taken te beschouwen als volwaardig 'werk' en een zinvol traject tot maatschappelijke integratie. Een lokaal beloningssysteem via een alternatieve munt (per district uit te werken) kan hierbij een belangrijke stimulans zijn, zoals aangetoond in de wijk Rabot in Gent via de introductie van de munteenheid de 'torekens'.
- In het verlengde van het sociaal activeren ligt het sociaal winkelen en handel drijven ev. met de hulp van de lokale munteenheid. *Het districtsniveau evalueert de nood en de werkwijze van een sociale kruidenier, een sociaal restaurant, sociale rommelmarkten en alternatieve ruilbeurzen.* Deze activiteiten geven mensen met een beperkte financiële draagkracht wat ademruimte en vergroot bovendien hun sociaal kapitaal via netwerking
- Groen zet zich resoluut achter een uitbreiding van het onderwijs voor anderstaligen om Nederlands te leren. *De wachtlijsten moeten weggewerkt worden en daarnaast moet er ruimte zijn voor initiatieven waarbij men op maat van de persoon en buiten de klassikale context de taal aanleert.* De blik moet gericht zijn op wat de mens zelf nodig heeft om zich te kunnen handhaven in zijn persoonlijke omgeving. De verschillende taalinitiatieven die zich hier nu al op richten zoals Tweespraak, taaloor, buurtbabbels. moeten erkend en ondersteund worden. Blijvend zoeken naar doeltreffende leermethodes (e-learning, Nederlands leren via de gsm), motivatie en bemoediging van de deelnemers, beloning (geen bestraffing door intrekking leefloon) en inschakeling van anderstalige lesgevers is een absolute voorwaarde voor een goed taalbeleid. Samenwerking met het bestaande taalonderwijs en het sociale middenveld in de stad is een absolute must
- Een *tolkenplatform is de draaischijf van het multiculturele gesprek.* Wie het Nederlands onvoldoende beheerst om zijn sociale rechten te laten gelden, heeft recht op een onafhankelijke tolk om zich zo goed mogelijk uit te drukken. De huidige tolkendienst van de Stad Antwerpen voldoet absoluut niet aan de noden. *De stad en de districten kunnen op korte termijn een kwaliteitsvol tolkenplatform oprichten op stedelijk niveau, en ook op lokaal vlak in de districten.* Advies en samenwerking met de gerenommeerde tolkenschol in de stad is aangewezen. Het tolkenplatform is beschikbaar voor diverse tolk- en vertaalopdrachten in het kader van het

sociaal beleid: face to face tolken, telefonisch tolken, vertalen van documenten, inwinnen van buitenlandse informatie, enz

- *Maak meer werk van mobiele crèches, kinderopvang (en de prijs ervan) blijft één van de grootste drempels in het zoeken, vinden van werk of het volgen van Nederlandse les.*
- *Aandacht voor vervoersarmoede: expliciet aandacht besteden aan de kostprijs van verplaatsingen met het openbaar vervoer en de bereikbaarheid van (stads-)diensten en werkplaatsen (i.e. de haven).*

3. Recht op behoorlijke huisvesting

Analyse

Het aantal Antwerpenaren groeit, en de gezinnen ‘verdunnen’ – 46 procent van de gezinnen zijn alleenstaanden, 8,5% procent zijn éénoudergezinnen. Het aantal kinderen en jonge mensen stijgt (+23% bij 0-24-jarigen), maar ook het aantal ouderen neemt sterk toe (+32% bij de 80-plussers). Die demografische trend zorgt de komende jaren voor een toenemende druk op de woningmarkt.

In Antwerpen is nu reeds één op twee gezinnen huurder. Dat is beduidend meer dan in de rest van Vlaanderen, waar 3 op 4 gezinnen eigenaar zijn van hun woning. De gemiddelde huurprijs in Antwerpen steeg de voorbije jaren ook fors, van 531 euro/maand tot 691 euro. Heel wat gezinnen besteden inmiddels de helft van hun inkomen aan wonen. 10 tot 20% van de huurders heeft moeilijkheden met de betaling van de maandelijkse huishuur. 1 op 5 heeft problemen met het betalen van de energiefacturen. Niet verwonderlijk is het aantal mensen op de wachtlijst voor een sociale woning de voorbije twee jaar met meer dan 12% gestegen.

Al scoort Antwerpen met 11% sociale woningen beter dan de andere Vlaamse gemeenten, er blijft een groot tekort. Maatschappelijk kwetsbare gezinnen komen daardoor vaak terecht in ongezonde en onveilige woningen: vocht en schimmel, gevaar voor CO2 of elektrocutie, onveilige trappen, ramen die niet goed sluiten, enz. (zie ook prioriteitennota ‘iedere stem telt’)

De kwaliteit van de huizen is door de schaarste vaak onvoldoende: Vochtproblemen, slechte binnenlucht en onvoldoende isolatie, waardoor hoge energierekeningen.

Ook de koopwoningmarkt in Antwerpen snakt naar adem. In Antwerpen kost een huis gemiddeld 260.000 euro, een appartement 180.000. Veel jonge gezinnen hebben een maandelijkse afbetaling van 1.000 euro en meer, en lenen steeds vaker op 30 of zelfs 40 jaar.

Huidige aanpak

Er gaat heel wat aandacht naar bestrijden van dakloosheid, zowel proactief als via hulpverlening op maat. Er wordt veel te weinig nagedacht over structurele maatregelen zoals meer sociale woningen en een solidaire huurmarkt.

Groene voorstellen:

- Blijven investeren in een centrale aanmeldingsdienst waar kandidaat-huurders zich kunnen inschrijven voor zowel de sociale huisvestingsmaatschappij als het sociale verhuurkantoor.
- AG VESPA (Autonoom Gemeentebedrijf Vastgoed En Stads Projecten Antwerpen), het vastgoedbedrijf van de Stad Antwerpen, moet minder commercieel en meer sociaal gaan werken. *VESPA moet een echt grond- en pandenbeleid voeren.* Het stedelijk vastgoedbedrijf mag

gronden of gebouwen die het in eigendom heeft of verwerft niet langer verkopen maar moet die ter beschikking stellen van private of publieke partners om er via het systeem van erfpacht een woonproject op te ontwikkelen. Op die manier wordt de verkoopprijs gedrukt. Kopers betalen immers enkel de prijs van de woning en niet langer die van de grond

- *Groen pleit voor het versterken van de private huurmarkt en dus verder inzetten op de sociale verhuurkantoren.* Dat kan onder meer door het aantal woningen dat de sociale verhuurkantoren in portefeuille hebben, fors uit te breiden: van 450 naar 1500. De maximale huurprijs die een SVK mag vragen is gelimiteerd en zelfs woningen met een basiskwaliteit komen niet in aanmerking om verhuurd te worden door het SVK. Het stedelijk verhuurkantoor kan ook iets duurdere woningen in portefeuille nemen en zo eigenaars of hun erfgenamen overtuigen om de huizen niet te verkopen maar op de huurmarkt te houden.
- *20 procent van het totaal aantal huurwoningen in de stad moeten op termijn sociale huurwoningen zijn.* Die moeten gelijk verspreid worden over alle districten.
- Bijna de helft van het patrimonium van de sociale huisvesting moet gerenoveerd of vervangen worden. Dat moet veel sneller gebeuren dan nu het geval is en daarbij moeten hoge duurzaamheidseisen worden gesteld om de energiefactuur van de bewoners te drukken. *Bij renovatie moeten er voldoende woningen voorzien worden voor alleenstaanden en grote gezinnen.*
- *Het leefloon is een recht. Daarom wil Groen wil het leefloon voor alleenwonenden behouden, zowel voor mensen die gaan samenwonen als koppel, als voor mensen die een huis delen (het zogenaamde 'samen huizen').* Een loontrekkende moet toch ook geen deel van zijn loon afgeven als hij gaat samenwonen. Deze maatregel zorgt meteen, vergeleken met de huidige regeling, voor een relevante verhoging (544,91 euro per maand) van het maandelijks inkomen in geval van 'samen een huishouden delen'. Hierdoor geef je koppels de mogelijkheid en financiële ruimte om samen een leven uit te bouwen. Bovendien zorg je er voor dat 'samenhuizen' ook bij ontvangers van een leefloon mogelijk wordt. Dit heeft verschillende voordelen. Door samen te wonen, daalt niet alleen de huurprijs van de persoon in kwestie, er komen woningen vrij en het sociaal kapitaal van de samenwonenden vergroot. Studenten hebben deze vorm van 'samenhuizen' al langer in de vingers. Door de krapte van de huurmarkt zal dit samenhuizen en kangoeroewonen de toekomstige woonvorm worden voor velen van ons, het is belangrijk om deze keuze niet financieel te ontmoedigen. *In Sint-Niklaas aanvaardde de RVA en het OCMW in een aantal gevallen om mensen als alleenstaande te beschouwen mbt. hun uitkering, ook al delen ze een huis. Groen vraagt dat dit in Antwerpen ook nu al wordt mogelijk gemaakt. Om verdere wettelijke barrières voor dit voorstel weg te werken, zal Groen ook op federaal niveau de nodige initiatieven nemen.*
- *Samenhuisinitiatieven aanmoedigen en ondersteunen. Samenhuizen of cohousing is compact, sociaal én betaalbaar. Naar voorbeeld van Brussel kan ook Antwerpen een specifiek label voor co-housing worden ontwikkeld, dat kan helpen in de onderhandeling met de RVA.*
- *Gronden en gebouwen die eigendom zijn van de stad niet langer verkopen, maar wel ter beschikking te stellen via een systeem van erfpacht of recht van opstal aan een 'Community Land Trust (CLT). De koper koopt dan enkel de woning, niet de grond. Dat is goedkoper voor de koper en op termijn interessanter voor 't Stad.*
- *Energie, gas en water zijn minimumvoorwaarde voor een menswaardig inkomen. De stad garandeert het recht op water, er zijn geen waterafsluitingen meer in onze stad.*
- *Investeren in woon – energie en waterwinkels in functie van informatieverstrekking*

- Vrij beschikbare budgetmeters met minimumlevering en voldoende oplaadpunten

4. Recht op sociale, geneeskundige en juridische bijstand

Analyse

Mensen in armoede maken onvoldoende gebruik van de eerstelijnszorg. Slechts 58% van de leefloners heeft een vaste huisarts met medisch dossier, en slechts 41% een vaste tandarts.

Mensen in armoede kennen hun rechten en de diensten niet, de dienstverlening is bovendien verkokerd (ieder is met zijn eigen thema bezig) en zeer vraaggericht. Hierdoor is er een enorme onderbescherming van verschillende rechten bij mensen in armoede.

In 2012 zijn er binnen het OCMW 1187 nieuwe dossiers schuldhulpbemiddeling opgestart en 178 nieuwe dossiers rond budgetbeheer. 8331 mensen in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen zitten in een collectieve schuldenregeling.

Het aantal mensen met schulden stijgt, ook bij de werkende bevolking – er zijn steeds meer ‘werkende armen’. Bij collectieve schuldbemiddeling worden deze mensen nog te vaak begeleid door advocaten die bij gebrek aan inleving en feeling met de leefwereld van mensen in armoede eigen financieel gewin laten voorgaan op menselijkheid t.o.v. de client.

Huidige Aanpak

De hulpverlening is te verkokerd en te vraaggericht. Als je je rechten niet kent, krijg je ze vaak niet. Er wordt te eenzijdig gefocust op controle en persoonsgerichte dienstverlening aan leefloonklanten en te weinig op structurele maatregelen. Er wordt ook te weinig de koppeling gemaakt met andere levensdomeinen. De sociale, juridische en geneeskundige bijstand worden te eng gezien als een taak van het OCMW, terwijl deze zaken transversaal moeten opgepakt worden. Ook wordt er te weinig ingezet op een wijk/buurtgerichte aanpak.

Groene maatregelen:

- *Automatische invulling van maatschappelijke werkers voor aanvullende rechten*
- *Vlaanderen blijven vragen om de automatische toekenning van OMNIO statuut.* Ondertussen hebben stad en OCMW de taak om uitgebreid over dit statuut en zijn voordelen te communiceren aan hun inwoners in samenwerking met de mutualiteiten.
- *Invoelende solidariteit met kansarme medemensen kan uitmonden in een concreet persoonlijk engagement. De stad zorgt voor een opleiding tot ‘sociale sinjoor’. Een sociale sinjoor is een soort stedelijke ‘maat/makker’. Hij of zij staat iemand persoonlijk bij om te helpen bij het nemen van maatschappelijke drempels en hindernissen, in het verwerken, en het leren omgaan met... Het is niet de bedoeling dat hij/zij het werk van de hulpverlener overneemt. De relatie tussen hulpvrager en buddy is niet gelijkwaardig door het invullen van het doel als hulpverlening. Bepaalde projecten van het middenveld hebben hier al ervaring mee, de opgedane ervaring meenemen en dergelijke projecten uitbreiden is een opdracht voor het huidige stadsbestuur*

- Nood aan centraal punt waar je terecht kan met alle soorten vragen, op de eerste lijn aanwezig, toegankelijk en dicht bij de mensen, vertrouwensfiguur. *De stadskantoren mogen niet afgebouwd worden. De SIP punten moeten geoptimaliseerd en uitgebreid worden.*
- Nood aan generalistische en brede aanpak (info geven, rechten helpen realiseren doorverwijzen met aandacht voor warme overdracht en nazorg).
- Belang en rol van onthaalmedewerkers erkennen, hen voldoende vorming en ondersteuning aanbieden.
- De *digitale dienstverlening mag de fysieke loketten niet vervangen*. De digitale kloof is erg groot in Antwerpen, niet iedereen kan mee 'gedigitaliseerd' worden.
- *Elk district heeft recht op een 'social watcher'*. De districten van de stad zijn het best geplaatst om tijdig sociale noden te herkennen en te signaleren. Deze gemeenschapsfunctie van sociale burgerobservatie vraagt om een professionele sociale werker die een lokale ploeg vrijwilligers aanstuurt.
- *Oprichting van een 'proactief sociaal team' binnen de schoot van het OCMW* en in nauwe samenwerking met de middenveldorganisaties en in nauw contact met de per district georganiseerde sociale burgerobservatie.
- *De districten stimuleren welzijnzorg tussen verschillende partners en een coördinator voor de verschillende hulpverleningsdiensten in één district*. Dit leidt tot meer afstemming van de hulpverlening en minder verkokering.
- *Naar voorbeeld van Gent een project opstarten rond maatschappelijke tandzorg*. Tandartsen in opleiding geven in sociale organisaties op bepaalde momenten gratis tandzorg.
- Stimuleren en ondersteuning van werking en opstart wijkgezondheidscentra, met bijkomende aandacht voor geestelijke gezondheidszorgen.
- Investeren in laagdrempelige ontmoetingsruimten waar je binnen kan lopen voor koffie, waar wijkoverleg kan plaats hebben, waar een ruimte kan gebruikt worden voor vergaderingen, tentoonstellingen en privé-feestjes. Deze ontmoetingsplaatsen geven kansen op dialoog, discussie en onderlinge steun. *Ook mensen met beperkte financiële middelen hebben recht om een sociaal kapitaal op te bouwen. De districten zijn de aangewezen bestuursniveaus om het beleid betreffende buurt-ontmoetingsruimtes gestalte te geven. Buurthuizen vullen op dit moment deze nood in. Ze staan echter onder druk door de huidige besparingscultuur*. Voor Groen is het duidelijk dat dergelijke ontmoetingsruimtes een sleutelrol spelen in de toegang tot sociale dienstverlening. Hierop besparen is dan ook uit den boze.
- Stad en OCMW moeten er in eerste instantie alles aan doen om mensen voldoende basisinkomen te geven – ze moeten zelf geen noodhulp organiseren. Anderzijds moet men realistisch zijn en weten dat er in bepaalde gevallen toch door mensen beroep gedaan wordt op voedselhulp. *Daarom willen we dat de stad de rol van facilitator speelt in het maken van afspraken tussen supermarkten en organisaties die voedselbedeling organiseren voor de verdeling van voedseloverschotten*. De Vlaamse regering en bevoegd Minister Lieten gaf hier onlangs ook een impuls voor.
- In de middelbare scholen zouden lessen gegeven moeten worden rond omgaan met geld, en kan men preventief rond schulden werken . Dit kan een project worden in ons stedelijk onderwijs.
- In de opleiding rechten (waarom geen pilootproject aan UA?) moet er aandacht besteed worden aan de problematiek en de aanpak van schuldhulpverlening, in samenwerking met expertise middenveld en dialoog met mensen in armoede.

5. Recht op bescherming van de gezondheid en een gezond leefmilieu

Analyse

Teveel kwetsbare inwoners van de stad leven in een ongezonde omgeving: slechte luchtkwaliteit en teveel lawaai overdag en 's nachts. De wijken met de hoogste kansarmoede-index situeren zich rondom de ring.

Ongeveer 10% van de Belgische bevolking leeft in een gezin waar in de loop van het afgelopen jaar gezondheidszorgen uitgesteld of geschraapt werden om financiële redenen

Huidige aanpak

De huidige aanpak beperkt zicht tot acties op het niveau van de cliënt zoals preventie rond gezond wonen en gezonde voeding. Daarnaast zal er vanaf 2014 een lage emissie zone worden ingevoerd worden, dit maar enkel binnen de singel. Dit helpt zeker niet voor de aandachtswijken langs de ring.

Groene maatregelen

- Het *verlaten van het BAM tracé en de overkapping van de ring* zijn een absolute voorwaarde om de luchtkwaliteit te verbeteren.
- De *Sociale Steunpunten Gezondheid* worden verder ondersteund en uitgebreid, hier worden buurtbewoners op een laagdrempelige manier geholpen met gezondheidsvragen.

6. Recht op eigenheid

Analyse

De diversiteit onder de inwoners van de stad neemt toe. Deze inwoners hebben het statistisch moeilijker toegang tot de arbeidsmarkt, onderwijs en gezondheidszorg. 1 op 7 senioren is van allochtone origine. 1 op 2 kinderen binnen de ring van Antwerpen heeft een allochtone achtergrond. Dit percentage neemt nog toe.

Groene maatregelen

- Verdere diversifiëring van eigen stads- en OCMW personeel: uitbreiden met ervaringsdeskundigen met diverse achtergronden. Hiermee bedoelen we geen uitbreiding van bemiddelaars. Maar uitbreiden van ervaringsdeskundigen die een andere invalshoek laten zien naast de onze tijdens begeleidingen, teamvergaderingen...
- Aandacht voor allochtone ouderen in de uitbouw van een specifiek zorgbeleid voor senioren in dienstencentra, rusthuizen, thuishulp...
- *Invoering van praktijktesten, proactief opsporen van discriminatie op de arbeidsmarkt, huizenmarkt, onderwijs en in de zorg.*
- *Meldpunt discriminatie breder bekend maken en versterken door in te zetten op een nauwere samenwerking met stad (cel samenleven) en politie. Vanuit de meldingen moeten regelmatig specifieke en pro-actieve acties worden uitgewerkt.*
- *Oprichten van een Adviesraad Voor Minderheden in onze stad*
- *Geen automatische uitsluiting van rechten op basis van religieuze uiterlijkheden (hoofddoek en werkbereidheid niet automatisch koppelen).*

7. Recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing

Analyse

Deelname aan cultuur en sport zou een keuze moeten zijn, maar over deze vrijheid beschikken mensen in armoede niet. Tal van belemmeringen staan die keuze in de weg. Het gaat dan niet alleen om drempels die praktisch van aard zijn en om belemmeringen die te maken hebben met de identiteit van mensen in armoede. Het gaat ook om structurele hindernissen die de deelname bemoeilijken. Het beperkt geld- en tijdsbudget, geen zicht op het aanbod, enz., zijn duidelijke drempels. Daarnaast zijn er de minder zichtbare belemmeringen. Deze zijn veel complexer omdat het gaat over diepgewortelde gevoelens van zich minder voelen dan anderen of over een beperkt sociaal netwerk. Zich ontplooiën in de vrije tijd kan een echte verrijking zijn voor mensen in armoede. Het kan hen het gevoel geven ergens bij te horen. Naast andere aspecten zoals de gezins- en werksituatie, het inkomen en de gezondheid, hangt sociale en culturele participatie immers nauw samen met het begrip 'levenskwaliteit'. Deelname aan cultuur kan impact hebben op de persoonlijke ontwikkeling zoals creativiteit, vertrouwen en sociale vaardigheden ontwikkelen, sociale netwerken opbouwen en de levenskwaliteit verbeteren. (Prioriteitennota 'Iedere stem telt')

Huidige Aanpak

De huidige aanpak is gebaseerd op de afsprakennota vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede.

Groene maatregelen

- Verder inzetten op de uitbreiding van het sociale luik van de A-kaart. Diversifiëring van het aanbod is nodig
- De werking van buurtsport blijvend ondersteunen en waar nodig uitbreiden.